

Presentació

Una de les maneres més efectives de donar a conèixer les dades generades a partir d'una reflexió, recerca o trobada científiques és mitjançant la seva publicació. Moltes vegades el mitjà de comunicació més ràpid i pràctic pot ésser la comunicació verbal directa, però com que «les paraules se les endú el vent», no hi ha cap manera millor de reflectir les nostres aportacions que deixant-ne constància escrita. A més, l'escriptura en paper o en format electrònic ens permetrà arribar a molta més gent i d'una manera pràcticament imperible.

Si bé tots podem estar més o menys d'acord amb la reflexió anterior, un altre tema que es podria discutir seria: com s'aprèn a escriure en ciència? Majoritàriament n'aprenem amb la pràctica. Després de la formació universitària, durant el segon cicle o l'especialització, per exemple, s'afavoreix el contacte amb persones avesades a redactar sobre ciència. Acostuma a ésser així, a poc a poc, com el científic jove es va introduint en aquest món que culmina amb la redacció de la tesina, el treball final del màster, la tesi o la publicació dels seus treballs de recerca. Ja durant el postgrau és possible trobar cursos orientats al desenvolupament de les habilitats de l'escriptura científica amb formats i continguts molt diferents. Possiblement sigui necessari, això no obstant, potenciar la introducció de coneixements i habilitats en redacció durant el pregrau de les llicenciatures científiques.

Finalment, un altre debat interessant de plantejar podria ésser: què s'ha de publicar? Si només es publica allò «rellevant», es reforça indefinidament el biaix de publicació tan criticat. En l'àmbit de la recerca clínica, per exemple, cada vegada es defensa amb més fervor la necessitat de publicar-ho tot. Així ho recull, per exemple, l'article 38 del Reial decret 223/2004, pel qual es

regulen els assaigs clínics amb medicaments. Si bé es podria qüestionar l'exigència de publicació dels resultats dels estudis en revistes científiques, sembla indubtable la necessitat de la seva divulgació pública. Tal com insisteix Richard Horton, director de *The Lancet*, determinats estudis clínics en fase I que compleixin criteris de rellevància, també haurien de quedar reflectits en la bibliografia científica. Per norma general, creiem que s'hauria de recomanar sempre la divulgació de les dades i evitar el mal costum o l'actitud còmoda de deixar-les al calaix. Les vies de divulgació ofereixen tota mena de possibilitats i sempre podem trobar la manera i el mitjà més idonis per transmetre la nostra informació. És més, la història ha demostrat que el concepte de rellevància de les dades és molt relatiu atès el caràcter canviant de la ciència. Una cosa que pot semblar decisiva avui deixa d'ésser-ho, o fins i tot passa a ésser falsa, temps després. Tot això, creiem, reforçaria aquesta necessitat d'intentar explicar-ho tot per escrit.

La Fundació Dr. Antoni Esteve ha estat sensible a aquests plantejaments. Des que es va fundar, ha abordat diverses temàtiques relacionades amb el món de la divulgació i la publicació científiques com ara una conferència l'any 1986 sobre revistes mèdiques impartida per Ian Munro, director de *The Lancet* en aquella època, un simposi internacional sobre periodisme científic el 1990 i la concessió des de 1989 amb caràcter biennal de premis de recerca a les millors publicacions científiques en farmacoteràpia, entre d'altres activitats molt diverses. L'any 1998 des de la Fundació es va organitzar un taller al voltant del paper dels revisors científics de les revistes biomèdiques. Robert i Suzanne Fletcher van aportar la seva experiència i visió des de la perspectiva editorial d'*Annals of Internal Medicine*.

ne, com van fer també quatre anys més tard en un curs similar, Marcus i June Reidenberg, de *Clinical Pharmacology and Therapeutics*. El 2002 es va copatrocinar un curs de formació sobre la redacció i edició científiques, impartit per Robert Rothenberg, director d'*Annals of Epidemiology*. Un any més tard, la Fundació va participar en un curs sobre escriptura i redacció científiques impartit per Esteve Fernández i Ana M. García, de l'equip de direcció de *Gaceta Sanitaria* (autors de dos capítols d'aquest quadern) en el marc de l'Escola d'Estiu de Salut Pública que se celebra a Maó (Menorca).

A partir d'aquesta última col·laboració i amb els mateixos professors, des de la Fundació Dr. Antoni Esteve es van iniciar els seminaris de formació sobre «Com redactar un article científic», que en aquest moment ja compta amb més d'una desena d'edicions que s'han repetit per diferents ciutats espanyoles en col·laboració amb diverses institucions. Com una manera més de donar suport a aquests seminaris i amb la intenció d'actualitzar les publicacions ja existents sobre aquest tema, vam creure que podria resul-

tar interessant d'editar aquest quadern des de la Fundació recollint alguns dels temes més rellevants sobre la publicació científica. Evidentment no s'hi inclouen tots els temes, el que podria servir per oferir en un futur proper una nova versió més completa, o bé, una altra de nova amb més temes relacionats amb la publicació científica.

Els coordinadors d'aquest quadern volen expressar el seu agraïment als autors que han contribuït, mitjançant els diversos capítols, que esperem que siguin un gra de sorra més en l'adquisició de coneixements dirigits a una redacció científica correcta entre aquells que s'hi inicien o que la vulguin perfeccionar. També esperem que aquesta obra obtingui la màxima divulgació possible entre estudiants i professionals de la comunitat científica, fi últim que persegueixen totes les publicacions generades des de la nostra institució.

Laia Rosich i Fèlix Bosch

Fundació Dr. Antoni Esteve
Barcelona